

Románia Nemzeti Vidékfejlesztési Terve, 2007-13

A romániai Nemzeti Vidékfejlesztési Terv (NVT) első változatát 2006. november 15-én publikálták a minisztérium honlapján (http://www.mapam.ro/pages/dezvoltare_rurala/PNDR_2007_2013.pdf). A több mint 200 oldalas dokumentum tervezetként van bemutatva, ez tükröződik a kidolgozottságán is. Nagyon sok hiányossággal, hibával találkoztunk első, futólagos végigolvasása során.

Hatókör

A bevezetés szerint felmerült a regionális szintű vidékfejlesztési tervek kidolgozásának szükségessége, de végül a 2007-13 programozási időszakra nemzeti, az egész országra kiterjedő vidékfejlesztési tervet készített a minisztérium.

Rövid áttekintés, tartalmi bemutató

Az NVT 210 oldalon öt fejezetet és számos mellékletet tartalmaz. Aránytalanságok is megfigyelhetők a tervben, hiszen vannak fejezetek, amelyek leírása hiányzik, vagy mindössze néhány sorra korlátozódik:

- A IV. fejezet (Az intézkedések végrehajtásának adminisztratív rendszere) teljesen hiányzik;
- Az V. fejezet (Pénzügyi leosztás) mindössze 7 sor és egy táblázat, amely a tengelyek közötti megoszlást mutatja be.

A fejezetek és alfejezetek a következők (zárójelben az intézkedés leírásának oldalszámát adtuk meg):

1.fejezet – Helyzetelemzés az erős és gyenge pontok tekintetében (p.5)
1.1. Vidéki térség, mezőgazdaság és erdőgazdálkodás
1.1.1. Demográfiai helyzet
1.1.2. Munkaerő helyzete
1.1.3. A mezőgazdaság és erdészet a nemzeti gazdaságban
1.1.4. Földalap (Fond funciar)
1.1.5. Gazdaságok helyzete
1.1.6. Fontosabb ágazatok (növénytermesztés és állattenyésztés)
1.1.7. Élelmiszeripar
1.1.8. Mezőgazdasági szolgáltatások (gépesítés, öntözés, raktározás)
1.1.9. Erdőgazdálkodás
1.1.10. Mezőgazdasági és erdészeti infrastruktúra
1.2. Környezeti feltételek
1.2.1. LFA
1.2.2. A környezet állapota (talaj, víz)
1.2.3. Biodiverzitás
1.2.4. Levegőtminőség
1.2.5. Az erdők védelmi szerepének fejlesztése
1.3. Tevékenységek diverzifikálása - életminőség
1.3.1. Vidéki üzleti környezet
1.3.2. Életminőség vidéken
1.3.3. Kulturális örökség
SWOT analízis (p.34)
2.fejezet – Általános stratégia, a közösségi prioritások lefordítása és a nemzeti prioritások meghatározása (p.39)
2.1. Általános célkitűzések
2.2. A stratégia alapelemei
2.3. Területi lefedettség és az NVT kedvezményezettei (beneficiar)
2.4. Egyensúly a pillérek (axe), a nemzeti és EU-s prioritások között, az erőforrások előzetes

(indicativa) leosztása	
2.5. A Lisszaboni célkitűzések eléréséhez való hozzájárulás	
2.6. Tengelyenkénti stratégia	
2.6.1. A mezőgazdaság és erdészet versenyképességének növelése	
2.6.2. Vidéki környezet javítása	
2.6.3. Vidéki életminőség és a vidéki gazdaság diverzifikálása	
2.6.4. LEADER program	
3. fejezet – Az intézkedések technikai leírása (fisele tehnice ale masurilor) (p.51)	
3.1. Az I. tengely intézkedései (p.52)	
1. Szakképzés és informálás, új tudományos ismeretek és újító praktikák eljuttatása a mezőgazdaságban, élelmiszeriparban és az erdészetben foglalkoztatottak számára (p.52)	
2. Fiatal gazdálkodók vidéki megtelepedése (p.57)	
3. Gazdálkodók és mezőgazdasági alkalmazottak korai nyugdíjazása (p.60)	
4. Szaktanácsadás nyújtása gazdálkodók és erdészek részére (p.63)	
5. Gazdaságok modernizálása (p.68)	
6. Az erdők gazdasági értékének javítása (p.73)	
7. Mezőgazdasági és erdészeti termékek hozzáadott értékének növelése (p.75)	
8. Infrastruktúra fejlesztése és javítása (p.82)	
9. Félig önfenntartó gazdaságok támogatása (p.85)	
10. Termelői csoportok létrehozásának támogatása (p.88)	
3.2. A II. tengely intézkedései (p.90)	
1. Kedvezőtlen adottságú térségek (LFA) kompenzációs kifizetések - hegyvidéki térségekben (p.90)	
2. Kedvezőtlen adottságú térségek (LFA) kompenzációs kifizetések - más (p.95)	
3. NATURA 2000 kompenzációs kifizetések (p.101)	
4. Agrár-környezetvédelmi kifizetések (p.105)	
a. Talajvédelem és erózió elleni védelem	?
b. Extenzív gyepgazdálkodás - kompenzációs kifizetések	
c. Gyepsávok létrehozása szántóterületeken a biodiverzitás megőrzéséért, növeléséért	
3.3. A III. tengely intézkedései (p.125)	
1. Nem mezőgazdasági tevékenységek diverzifikálása (p.125)	
2. Mikro-vállalkozások létrehozására és fejlesztésére irányuló támogatások (p.130)	
3. Turisztikai tevékenységek támogatása (p.135)	
4. Falvak renoválása és fejlesztése, a falusi örökség fenntartása és javítása (p.141)	
5. A vidéki gazdaság diverzifikálásába bevont lakosok informálása és felkészítése (p.147)	
6. Animálás és kapacitásfejlesztés a helyi fejlesztési stratégia kidolgozásához (p.151)	
3.4. A IV. tengely intézkedései (LEADER)	
1. A helyi fejlesztési stratégia végrehajtása (p.155)	
2. Együttműködési projektek (p.157)	
3. HACs működése (p.159)	
4. fejezet – Az intézkedések végrehajtásának adminisztratív rendszere	
5. fejezet – Pénzügyi leosztás	
MELLÉKLETEK (táblázatok, térképek) (p.164)	

Részletes bemutatás

1. fejezet – Helyzetelemzés az erős és gyenge pontok tekintetében

A dokumentum az OECD módszertant használva tárgyalja a vidéki térségeket, a NUTS V. szintnek a községeket, NUTS III. a megyék szintje.

A demográfiai helyzet szempontjából a vidéki lakosság arány nőtt országos szinten (46% 1998-ban és 48% 2003-ban). A vidéki lakosság elöregedése figyelhető meg, hiszen a 0-14 évesek aránya 5,2%-al csökkent az 1998-2003. időszakban, a 14-65 évesek aránya konstans, míg a 65 év fölöttiek aránya 6,5%-al nőtt.

A teljes foglalkoztatottak körében nagyon magas az első szektorban (mezőgazdaság, erdészet, halászat) dolgozók aránya: 67,3%.

A földalapról 2003-ban 14.717,4 ezer hektárral részesült a mezőgazdasági terület, ami az ország összterületének 61,7%. Országos szinten 84.300 hektárral csökkent a mezőgazdasági terület 1998 óta.

A gazdaságok helyzete

2003-ban a mezőgazdasági terület 96% magántulajdonba került (vissza), kis és közepes nagyságú gazdaságok alakultak ki. Jellemző országos szinten a kis paraszti gazdaság, átlagos területe 1,8 ha, ez alkotja a mezőgazdasági terület 53%-t. A jogi személyiséggel rendelkező gazdaságok (farmok) átlagos mérete 282 hektár, a mezőgazdasági terület 43%-t foglalják el.

Összesen 4.462.221 egyéni gazdaságot tartanak nyilván az országban, ezek megoszlás a következő:

- 52,4% területe nem éri el az 1 hektárt,
- 42,1% területe 1-5 ha között van, mindkét típus az önfenntartó gazdaságok sorába tartozik (subsistence farm).

Az erdészetet tekintve az erdőállományok megközelíthetősége nagyon rossz, az erdei utak átlagos sűrűsége 6,4 m/ha. Az erdők évi növekedése 34,6 millió m³, a kitermelés az utóbbi években 12,6 és 17,08 millió m³/év között változott.

A Kedvezőtlen Adottságú Térségek (Less Favoured Areas - LFA) két kategóriára vannak bontva: hegyvidéki és más, természeti hátrányokkal sújtott térségek.

A hegyvidéki LFA térségek lehatárolása Romániában megtörtént, nemzeti törvénykezés szabályozza a hegyvidéki területeket (347/2004. törvény). Eszerint Romániában a hegyvidék 28 megye, 826 község 3536 faluját foglalja magába. A hegyvidéki terület lakossága 2.905.377 fő (kb. 13,2% az összlakosságnak), amelyből 1.307.869 fő mezőgazdász, mintegy 955.000 gazdaságban.

A víz szempontjából Románia egy vízben szegény ország, ha nem vesszük figyelembe a Duna által biztosított vízmennyiséget, akkor 2660 m³/fő/éves mennyiséggel rendelkezünk (az európai átlag 4000 m³/fő/év).

A Magas Természeti Értékkel (High Nature Value farming systems) rendelkező mezőgazdasági rendszerek aránya igen magas országos szinten, meghaladva a 3,3 millió hektárt. Ide tartoznak a természete és féltermészetes gyepek, valamint a magas biodiverzitású mezőgazdasági területek.

Életminőség a vidéki térségekben

Ide soroljuk a vízhálózatokat és a közművesítést, országos szinten sem túl jó a helyzet, a közműolló nagyon nyitott. 2003-ban a létező vízhálózatok 49,6% falusi térségekben helyezkedik el (ettől függetlenül a falus gazdaságok 70% kutakból nyeri az ivóvizet), míg a kanalizálásnak csak 14,2%-t találjuk a falusi térségekben.

2. fejezet – Általános stratégia, a közösségi prioritások lefordítása és a nemzeti prioritások meghatározása

A tengelyek közötti forrásmegoszlás aránya nem változott a Nemzeti Stratégiai Tervhez képest:

EMVA tengelyek		Megoszlás (%)
I.	Gazdasági és erdészeti versenyképesség növelése	45

II.	Vidéki környezet állapotának javítása	25
III.	A vidéki életminőség javítása és a vidéki gazdaság diverzifikációja	30
IV.	LEADER	2,5
	Összesen	100

Nem sikerült a szövegből kihámozni, hogy miért tértek vissza a 45-25-30-2,5%-os megoszlásra, hiszen így meghaladják a 100%-ot, azonban valószínűsíthető, hogy a LEADER tengely 2,5%- a az első és harmadik tengelyekből vonódik majd le.

Az első tengely ilyen nagyarányú fejlesztését illetően az a dokumentum magyarázata, hogy a félig önálló és önálló gazdaságok modernizációjával, a versenyképességet növelő beruházásokkal lehet a mezőgazdaság struktúráját átalakítani, kímoldítani jelenlegi helyzetéből.

A LEADER tengely kifizetései a 2007-09 . időszakban a helyi PPP-k létrehozását és fenntartását támogatják, valamint a helyi akciótervek kidolgozását.

A tengelyek célkitűzésit az alábbiak szerint fogalmazták meg:

1. tengely

Az első tengely fő célkitűzése egy magánkezdemenyezésre és tudásra alapozó versenyképes mezőgazdasági és erdészeti szektor létrehozása, amely alkalmazkodik a hosszú távú változásokhoz, figyelembe veszi a közösségi szabályokat, megőrzi a természeti értékeket és megerősíti a feldolgozó oldalt is.

2. tengely

A második tengely általános célkitűzése a mezőgazdasági és erdős területek fenntartható használata, a vidéki lakosság megtartása, a biodiverzitás megőrzése és az erdők racionális használata.

3. tengely

A harmadik tengely fő célkitűzése a vállalkozói magatartás erősítésével a vidéki lakosság életminőségének növelése, az alapszolgáltatásokhoz való hozzáférés biztosítása és a helyi tradicionális erőforrások hasznosítása.

LEADER tengely

Célja az alulról építkező, integrált vidékfejlesztés segítése, amely a helyi szükségletek figyelembe vételével fejlesztési stratégiát eredményez, az első vagy harmadik tengelyek célkitűzéseinek végrehajtására.

Romániában a LEADER tengelyt két szakaszra van bontva:

- a) 2007-2009 között az első szakasz: az intézményépítés és a tanulás szakasza, amelyre a 3. tengelyből lesznek források biztosítva. Célja a helyi reprezentatív partnerségek megalakulása, a helyi integrált vidékfejlesztési stratégiáinak a kidolgozása és kutatások, tanulmányok finanszírozása a kistérségek szintjén, amelyek a támogatás megszerzését segítik elő.
- b) 2010-2013 közötti második szakaszban az elkészült vidékfejlesztési stratégiák megvalósítása zajlik. Támogatás ebben a szakaszban a lebonyolításra, együttműködési projektekre és a HACs-ok működésére lesz.

3. fejezet – Az intézkedések technikai leírása

A harmadik fejezet részletesen tartalmazza az egyes tengelyek alatt található intézkedések (measures) bemutatását, azonos módszertan szerint. Eszerint minden intézkedés a következőket tartalmazza:

- Tengely, amely alá tartozik
- Az intézkedés elnevezése

- Jogi alap (az 1698/2005/CEE rendelet idevágó passzusainak bemutatásával)
- Kód
- Motiváció
- Az intézkedés tartalma
- Részvételi kritériumok
- Összefüggés más EMVA intézkedésekkel és más alapokkal
- Kedvezményezettek köre
- Hatókör (nemzeti vagy helyi)
- A támogatás összege és mennyisége
- Indikátorok
- Végrehajtó intézmény (általában valamelyik kifizetési ügynökség)

Mivel a három tengely intézkedéseit több mint 100 oldalon keresztül mutatja be a dokumentum, kiválasztottam néhány második tengelyes intézkedést, amelyekre különösen fontos, hogy a Székelyföld esetén odafigyeljünk. A teljes bemutatásra sem vállalkozunk, csupán a minket érdeklő legfontosabb elemeket mutatjuk be.

Kedvezőtlen adottságú térségek (LFA) kompenzációs kifizetései – hegyvidéki térségek

Tengely	2.
Intézkedés	Kedvezőtlen adottságú térségek (LFA) kompenzációs kifizetései – hegyvidéki térségekben
Kód	211
A hegyvidéki térségek lehatárolása	<ul style="list-style-type: none"> ▪ A 600 méteres tengerszint felett elhelyezkedő községek területe (digitális adatbázis alapján) ▪ Azok a 400-600 méter között fekvő községek területe, ahol a lejtők meghaladják a 15%-ot
Célkitűzés	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Egy fenntartható mezőgazdaság fejlesztése és a helyi erőforrások megőrzése (különös tekintettel a vízre és a talajra) ▪ A természeti tájak változatosságának és az etno-kulturális értékek fenntartása
Az intézkedés tartalma	<p>Az intézkedés magába foglalja a hegyvidéki területeken gazdálkodók kompenzációs kifizetéseit, abban az esetben, ha a területhasználat folyamatos – így biztosítva van a talajerózió megelőzése, a biodiverzitás fenntartása és a vidéki lakosság helyben tartása.</p> <p>A kifizetéseket a MHT (mezőgazdaságilag hasznosított terület – UAA) hektárjára fizetik, célja pedig a hátrányos helyzetből fakadó veszteségek pótlása. Azoknak a gazdálkodóknak fizetik, akik vállalják, hogy az első kifizetés időpontja után még 5-7 évig a kijelölt területen gazdálkodni fognak.</p>
A támogatás összege	<p>A támogatások összegét meghatározza a földrajzi elhelyezkedés:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ egységesen 86 €/ha a 600 m tgszf magasság fölötti területeken, ▪ 77 €/ha a 15% lejtőszöveget meghaladó területeken, ha a község 400-600 méter tgszf magasságban helyezkedik el.

Ezekén túl van egy terület utáni regresszió is, amely szerint 100% kapnak a 10 hektár alatti területek tulajdonosai, és a hektárra járó kifizetés 75%-t a 10 hektár fölötti területek (az első 10 hektárra megkapja a 100%-os kifizetést).

Kedvezményezettek köre
Azok a területhasználók, akik a kijelölt községekben helyezkednek el. Közös használatban levő területek esetén adható kompenzáció, arányosan a használt területtel, illetve a tulajdonban levő területtel.

A következő feltételek teljesítése esetén adható kifizetés:

- A LFA területre eső gazdaság területe min. 1 ha, az összetevő parcellák nagysága egyenként eléri a 0,3 ha-t
- A kedvezményezett legyen bevezetve az EPAR-ba
- A kedvezményezett vállalja, hogy gazdasága teljes területén betartja a HGGy előírásait
- A gazdaság legalább 50% a hegyvidéki falu adminisztratív területén helyezkedik el, kifizetés csak a LFA területén belül levő parcellákra igényelhető
- a gazdálkodó vállalja, hogy az első kifizetés időpontja után még minimum 5 évig a kijelölt területen gazdálkodni fog
- a kedvezményezettnek igazolnia kell, hogy a támogatott területek fölött használati joggal rendelkezik (tulajdon, vagy legalább 5 évre szóló bérleti szerződés)

Indikátorok

Támogatási összegek:

- EU (80%) ..... 1,065 mld. €
- Románia (20%) .....0,266 mld. €
- Összesen: ..... 1,331 mld. €

Megvalósítási indikátorok:

- Potenciális támogatott gazdálkodók száma: 800.000
- Potenciális támogatott terület: 2.000.000 ha

Eredmény-indikátorok:

- A támogatott gazdaságok száma
- A támogatott területek aránya az összes kijelölt LFA hegyvidéki területből

---

Kedvezőtlen adottságú térségek (LFA) kompenzációs kifizetései – LFASpec

Tengely	2.
Intézkedés	Kedvezőtlen adottságú térségek (LFA) kompenzációs kifizetései – egyéb természeti hátrányosságok miatt, mint a hegyvidéki (LFASpec)
Kód	2111

A térségek lehatárolása	<ul style="list-style-type: none"> ▪ A NUTS v. szinten végzett bonítálás (termőképesség megállapítása), a területek elhelyezkedése a termelékenységi térképeken
Célkitűzés	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Egy fenntartható mezőgazdaság fejlesztése és a helyi erőforrások megőrzése (különös tekintettel a vízre és a talajra) ▪ A természeti tájak változatosságának fenntartása
Az intézkedés tartalma	<p>Az intézkedés magába foglalja a kedvezőtlen adottságú területeken gazdálkodók kompenzációs kifizetéseit, abban az esetben, ha a területhasználat folyamatos – így biztosítva van a talajerózió megelőzése, a biodiverzitás fenntartása és a vidéki lakosság helyben tartása.</p> <p>A kifizetéseket a MHT (mezőgazdaságilag hasznosított terület – UAA) hektárjára fizetik, célja pedig a hátrányos helyzetből fakadó veszteségek pótlása. Azoknak a gazdálkodóknak fizetik, akik vállalják, hogy az első kifizetés időpontja után még 5-7 évig a kijelölt területen gazdálkodni fognak.</p>
A támogatás összege Kedvezményezettek köre	<p>Nem tartalmaz erre vonatkozóan semmit a dokumentum.</p> <p>Azok a területhasználók, akik a kijelölt községekben helyezkednek el.</p>
Részvételi kritériumok	<p>A következő feltételek teljesítése esetén adható kifizetés:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ A LFA területre eső gazdaság területe min. 1 ha, az összetevő parcellák nagysága egyenként eléri a 0,3 ha-t ▪ A kedvezményezett legyen bevezetve az EPAR-ba ▪ A kedvezményezett vállalja, hogy gazdasága teljes területén betartja a HGGy előírásait ▪ A gazdaság legalább 50% a kedvezőtlen adottságokkal rendelkező falu adminisztratív területén helyezkedik el, kifizetés csak a LFA területén belül levő parcellákra igényelhető ▪ a gazdálkodó vállalja, hogy az első kifizetés időpontja után még minimum 5 évig a kijelölt területen gazdálkodni fog ▪ a kedvezményezettnek igazolnia kell, hogy a támogatott területek fölött használati joggal rendelkezik (tulajdon, vagy legalább 5 évre szóló bérleti szerződés)

Natura 2000 kifizetések

Tengely	2.
Intézkedés	NATURA 2000 kompenzációs kifizetések
Kód	213

Lehatárolás	NATURA 2000 területeken található mezőgazdasági parcellák
Célkitűzés	<ul style="list-style-type: none"> ▪ a biológiai sokféleség és a kiemelt fontosságú élőhelyek megőrzése ▪ környezetbarát gazdálkodási módok támogatása, elősegítése és a természetvédelem miatti kieséseket pótolva megfelelő jövedelemhez juttatni a gazdákat ▪ a természeti tájak változatosságának és vonzerejének megtartása ▪ egy fenntartható mezőgazdaság kialakítása és a természeti értékek megőrzése (biotikus és abiotikus)
Az intézkedés tartalma	<p>Az intézkedés keretében terület alapú (ha) éves kifizetés adható a gazdálkodóknak természetvédelmi megszorítások miatt kialakult bevételveszteség kompenzálására, pótlására.</p> <p>A kifizetéseket a MHT (mezőgazdaságilag hasznosított terület – UAA) hektárjára fizetik.</p>
A támogatás összege	A támogatások felső határa 200 €/ha/év, az első öt évre adható maximális kifizetés 500 €/ha/év MHT.
Kedvezményezettek köre	<p>Azok a területhasználók, akik a kijelölt területeken gazdálkodnak. Igazolni kell a tulajdon- vagy bérleti jogot, legalább ötéves időtartamra.</p> <p>A gazdálkodó írásban vállalja, hogy az első kifizetés pillanatától legalább öt évig gazdálkodik a területen.</p>
Részvételi kritériumok	<ul style="list-style-type: none"> ▪ A LFA területre eső gazdaság területe min. 1 ha, az összetevő parcellák nagysága egyenként eléri a 0,3 ha-t ▪ A kedvezményezett legyen bevezetve az EPAR-ba ▪ A kedvezményezett vállalja, hogy gazdasága teljes területén betartja a HGGy előírásait, illetve betartja a kezelési tervben foglaltakat, a területére vonatkozóan ▪ A gazdaság legalább 50% a NATURA 2000 területen helyezkedik el, kifizetés csak a NATURA 2000 területen levő parcellákra igényelhető ▪ a gazdálkodó vállalja, hogy az első kifizetés időpontja után még minimum 5 évig a kijelölt területen gazdálkodni fog ▪ a kedvezményezettnek igazolnia kell, hogy a támogatott területek fölött használati joggal rendelkezik (tulajdon, vagy legalább 5 évre szóló bérleti szerződés) <p>Nem támogathatók:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ helyi közigazgatások (helyi tanács, polgármesteri hivatal) <p>olyan jogi személyek, amelyek többségében állami tulajdonban vannak</p>

Agrár-környezetvédelmi kifizetések

A dokumentum szerint azon kifizetések tartoznak ide, amelyek védett területeken helyezkednek el, másokon, mint a NATURA 2000 területek. A dokumentum teljesen konfúz leírását tartalmazza a HNV területeknek, a védett természeti területek rendszerének, illetve védett fajokról. Sajnos nem tették közzé a Nemzeti Agrár-környezetvédelmi Programot, amely kiszivárgott információk szerint konkrét elképzeléseket tartalmaz néhány intézkedés mentén, mint a

talajvédelem, gyepgazdálkodás, folyómenti élőhelyek megőrzése (riparian habitats), ökológiai gazdálkodás.

Az intézkedés céljának megfogalmazása szerint olyan kompenzációs kifizetésekről van szó, amelyet a gazdálkodók azon bevételeik kieséséért kapnának, amelyek a kezelési terv előírásainak betartásából származnak.

A kifizetéseket a MHT-re kapják a gazdálkodók, és hasonlóan a hegyvidéki LFA térségekhez hasonlóan egy területi regresszió érvényesül (fontos megjegyezni, hogy a dokumentumban két adat is szerepel, egyszer 10 ha, majd később 25 hektár, tehát nem tudni, hogy melyik érték után kapnak kevesebb kifizetést a gazdálkodók): 100%-ot kapnak a 10 hektár alatti területek tulajdonosai, és a hektárra járó kifizetés 75%-t a 10 hektár fölötti területek (az első 10 hektárra megkapja a 100%-os kifizetést).

A kifizetések arányánál két foratókönyvet vázol a terv:

- fix összegek fizetése mindazon gazdálkodóknak, akik területei védett természeti területen helyezkedik el,
- differenciált kifizetések a kezelési tervek előírásainak függvényében.

Nem adható kifizetés azon jogi személyeknek, akik többségében állami tulajdonban vannak (több mint 25% a törzstőkéből).

Talajvédelem és erózió elleni védelem

Kód: 2.1.4.4.1

Célkitűzés:

- olyan gazdálkodási módok támogatása, amelyek megelőzik a talajeróziót
- talajerózióval sújtott területek csökkentése
- a talaj termőképességének fenntartása vagy javítása

Megvalósítható tevékenységek:

- Szántó-gyep konverzió: első évben nem lehet legeltetni. Be kell tartani a HGGY előírásait.
- Gyepsávok létrehozása: olyan területeken, ahol a dőlésszög nagyobb mint 12%, a szintvonalak mentén. A gyepsávok szélessége minimum 5 méter, egymástól való távolsága pedig maximum 80 méter.
- Őszi tarló felülvetése: a fő termény betakarítása után max. 30 napon belül el kell vetni, zöldtrágyának, vagy takarmánynak hasznosítva. Betakarítani a következő fő kultúra vetése előtt két héttel lehetséges. A vetésnél kerülni kell a szántás, felületre szórva kell elvégezni.

Extenzív gyepgazdálkodás – „egyszeri kaszálás” intézkedés

Kód: 2.1.4.P.1

Az intézkedés a féltermészetes és természetes gyepok gazdálkodására vonatkozik, amelyek jelentős biodiverzitással rendelkeznek.

Fontos területei a víz visszatartásának, ugyanakkor csak évente egyszer kaszálják, vagy ritkán legeltetik. A legnagyobb veszélyek a felhagyással kapcsolatosak, valamint az invazív fajok veszélyeztetik.

Célkitűzések:

- Élővilág változatosságának fenntartása
- A talaj és víz, mint erőforrások megőrzése

- a természeti tájak változatosságának és vonzerejének megtartása

Tevékenységek és megszorítások:

- nincs megengedve a szántás és boronálás tárcsával, új öntözőrendszer kialakítása, szennyvíziszap használata, peszticidek használata és felületés más fűfajtákkal
- tilos nehézgépek használata
- trágyázás max. 40 kg/ha N aktív hatóanyag
- a legeltetés felső határa 0,5 szá/ha
- kaszálni csak kézzel lehet július 1. után (nedves gyepék esetén a határidő augusztus 1.)
- a fűvet el kell távolítani a területről
- speciális kaszálást kell alkalmazni, középről indulva kifelé haladva

A kifizetéseket a MHT-re kapják a gazdálkodók azon bevételeik kieséséért, amelyet ezért a kezelésért vállalnak.